

Kétszerű történet

„Apám jobban tudta: a valóság érdekesebb a mesénél”

Karinthy Cini

Anno domini 2000 mínusz hetedik esztendő canicularis római nyarán, Tariménes, a bánáti zsebbölcs, a Via Casaletto Szentistvánházából indult római és Róma környéki tanulmány- és zárandókútra, atyafiaival. A korban és súlyban visszavonhatatlanul gyarapodó férfiúnak ez volt az Urbsba vezető tizenkilencedik útja. Kezdte a forradalom utáni esztendőben, mint turista-zárandok, kijárta az ellopott útlevelűek iskoláját, volt cicerone a Szent Péter bazilikában, Cs. Szabó Laci bácsi konzultánsa is, római ügyekben, végzett olvasmánykutatást az örök város gyarló egyetemén, és – utoljára, de nem utolsósorban – mint mókus télire a mogyorót, gyűjtötte a bazilika temérdek bibliográfiai adatait.

Bejárta volt, ennek okáért, Róma tizenöt könyvtárát, illetve archívumát, kezdve a Biblioteca Vaticanán és befejezve annak a tartóoszlopnak a belsejében, mely a bámész népség számára Longinus szobrával dicsekedett (Bernini mester kitett magáért), de a beltagok tudták, hogy a tartóoszlop belül háromemeletes, és a bazilika fából faragott modelljeit tartalmazza, Michelangelót, Ráfáelét, Bramantéét, valamint azt az archívumot, melyből megtudhatni – fóliánsokra és papírtekercesekre gondoljunk –, hány talérral kapott Sangallo és Maderna az építés vezetéséért havonta. A múzeummal kombinált archívumot egy Arcimboldo Arcimboldi nevezetű őszöreg monsignore igazgatta, kinek szőröcsimbókok lógtak a füléből, és úgy beszélt a talján nyelvet, mint Farnese kardinális, mielőtt pápa nem lett, s beletemetkezett az ünnepélyes körülményességbe.

Az atyafiakkal úgy állapotok meg, hogy a Pantheonban találkoznak, a kora délutánig kutatómunkát végző Tariménes odasétáland. Ők maguk, egy sudár, még mindig fiatal házaspár és két tizenéves csemete, pápai audienciával töltötték ki a délelőttöt,

Paola Pane, a trasteveri aranyifjúság kedvence, rockköltő és alkalmi sztriptíztáncosnő a Via Babuino „Balena” című bár és night clubjában, a Termini állomás előtt robbanó pokolgéptől enyhén megsérült, de a biztonság kedvéért a Santo Spirito (Szentlélek) kórházba szállították megfigyelésre. Itt kereste fel őt kedvese, a zsebtolvajlásból élő Vittorio Zambelli, ki velencei – végső soron talán osztrák – ősokeket mondott magáénak, s ezzel magyarázta, hogy kobakja vörös volt, mint a sárgarépa. De jött a galeri többi tagja is, Aldo Morandini, a kedves punk, aki kopasz fején egyetlen hosszú, fekete lófarkat viselt és két állandó fülhallgatót, mely rockzenét sugárzott egyenesen az agyába. A privát zenéhez való jogát nem vitatta el senki, ám egy autóbusz a Piazza Venézián rálépett a lábujjára, s azt – szerencsére más részét nem – palacsintára lapította. A betegágyhoz odasereglett továbbá Toto Mignotti, ki a legnagyobb hőségben is a Hells Angels bőrzekéjét viselte, nett kis halálfejekkel kidekorálva, s csak a nővérek leghevesebb tiltakozása akadályozta meg őt abban, hogy 500-as Yamaha motorjával ne egyenesen a kórterembe vezessen.

Paola legjobban barátnője, Albentina Tosi jelenlétének örült, Tina korán érő malagaszóllót hozott – Paola kedvencét –, és bő tunikája alatt becsempészte Gigiót, Paola hön szerezett chuaua kutyáját. Amikor a nővér bejött, Gigio Paola szatyrában talált rejtekhelyet, ahol

mely három motozással kezdődött, és hatalmas, a főpapot tízezer torok ünneplő vivatájával végződött, a léghűtéses teremben, mit Nervi tervezett még VI. Pálnak, a „kakukk-pápanak”, ahogy Tűz Tamás, az elsősorban költő, másodsorban klerikus vezette őt. Woytila – a sok világgjárás ellenére (vagy tán ezért is) hajlott hátú öregembernek látszott, de áttört gárdistái kordonán, és megszorongatta a feléje nyújtott kezek erdejét. A himnuszok és népdalok – sok nemzet gyermekei hozták magukkal ájtatos és tüzes nótákat – rózsapírt varázsoltak az öregember szép arcára, és a magyar énekek után még a kezét is összecsapta, mint aki tapsol. Ezalatt szorgosan kattogtak a hivatalos fényképezőgépek, mert másnap, az Osservatore Romano irodájában az elől állók kikereshették saját magukat, és megvehették a fényképnagyítást. (Indulgenciákat ma már nem árulnak.)

A Pantheon kitűnő találkozóhely, mert a zöldfülű turista is könnyen megtalálja, a bemenet (még) ingyenes, a hatalmas kupola alatt hűvösebb van, mint odakint (bár a közepén hagyott lukon délben betűz a napsugár, s egy buzgó amerikai mócsing odatett hőmérőjén ötvenegy fokot mért), a látóvalók között el nem téveszthető az isteni ifjú, Ráfáel Sanzió síremléke (hol ma is friss virág található, római szüzcsekék – igenis vannak ilyenek! – helyezik el oda csokrocskáikat).

Nos hát, be az autóba – egy ideig forró sütő a belseje, a sztrádán hűl csak le, elfogadhatóra –, s irány Castel Gandolfo. Nem pápanézőbe mennek oda, hisz látták már a Szentatyát délelőtt, hanem a pápai palota és csillagda alatti enyhén kénes, tehát selymes vizű tó vizébe kívánnak megmártózni, úszni, kihűlni. A rómaiak kedves tava ez – a másik az északra fekvő Bracciano –, az albanói hegyek övezik, onnan a sok finom forrásvíz jó, szakadatlanul, már vagy kétezer éve, a meg-megújított vezetéseken, Róma díszes kútjait és az egyszerű háziasszonyok konyhacsapjait táplálандó. „A római kávé azért utánozhatatlan – mondta indulás előtt Tariménes atyafiainak –, mert a tökéletesre pörkölt kávé – lásd a Tazza d'Oro brazil zsákjait és espressomasinait – superbissimóra a római víz varázsol. Ez utánozhatatlan, Budapesten, vagy Rio de Janeiróban.

Az Albano tó 1960-ban az olimpiai evezős és kenuszámok színhelye volt, időn-

megrágtá a rúzt, és talpig púderosan, prüszkölve és vakkantva került elő. A vakkantásokra bejött ismét a fehér fityulás nővér, de mielőtt beért volna, Aldo, Vittorio és Toto kórusban vakkantgattak; a nővér rájuk nézett, majd fejcsóválva kiment. A szabadjára engedett kis-kutya ezek után bepisilt az ágy alá. Ezenközben az éber carabinieri – vagyis a római polgárok biztonságával megbízott fegyveres rendőrség behatolt a Museo Nazionale d' Archeologia római szobrokkal, etruszk szarkofágokkal, s ógörög és hellén szobortorzókkal színültig rakott kertjébe, mert egy léggömbárus jelentése szerint a robbanás után oda menekült két vörös és fehér trikós egyén, az egyik férfi, a másik feltehetően nő, kik robogóra pattanva átvitorláztak a buszokkal telezsúfolt hatalmas téren, megkerülték a halát az égbe emelő Neptunus hatalmas, és vízszugárral öntözött szobrát, elhajtottak a Santa Maria degli Angeli bazilika előtt, s leugrottak paripájukról a kertmúzeum kapujában. Bementek oda? Megkerülték az egész bekerített szoborparkot, és elbújtak egy tekintélyes hortenziabokor mögött? Mafiózók voltak-e, a jó nápolyi, esetleg a szicíliai fajtából? A galeri egyik tagja sem tudta, hogy innen hogyan tovább, de abban megegyeztek, hogy a népes rendőrség egyik fajtája: a poliziottók, carabinieri, bersaglieri, a polizia stradale vagy a politiche variánsai sem fogják az ügyet tovább bolygatni. Ki akar a robbantók fekete listájára kerülni? Már-már meg-

ként tréningpályának használják ma is, de a fürdőzők egyik felén, a hínár a másikon, a napkárászok a tó közepén, az éttermek és fagyaltozók környös-körül adják meg ma – az időnként felpipáló enyhe kénköddel együtt – a hely jellegét.

Tariménes és pereputtya kiválasztották azt a pontot, ahol legszimpatikusabb a homok, fürdőruhára vetkeztek, és ruhájukkal, pénzüikkel, mindenükkel egyetemben az autókulcsot is bezárták az autó így kinyithatatlan csomagtartójába. Az első rémület után egy nagyot fürödtek. A víz alatti hínár közén a víz alatti szemüveggel csukák is láthatók. Aztán kijöttek a vízből, felocsúdtak, hogy Rómától harminc kilométerre vannak, egy fillér és minden lehetséges jármű vagy utazási mód híján.

Tariménes ismert egy befolyásos jezsuitát a vatikáni rádióban. A legközelebbi vendéglő kasszírője kedvesen beleegyezett az ingyen távbeszélgetésbe. A jezsuita a Szent István zárandokház számát megadva, Genovéva nővér mindentudó hatáskörébe utalta Tariménest, rokonaival és problémájával együtt. A nővére állt a vártán: „Fel a fejfel, professzor úr, jönnek a segítő hadak, az autó másodkulcsával. Laci sofőrrel egy órán belül ott leszünk.” „De hol? Lejönnek hozzánk a tópartra?” „Hát ott nehezen találunk meg magukat. Menjenek fel a pápai palota előtti szökőkúthoz, van ott egy étterem is, iganak egy sört a számlámra. Mikor megérkezünk, azt is kifizetjük.”

A terv, a tanács, az elképzelés jól hangzott. Mármint elméletben. Mert a gyakorlatban ez történt: egy szolgálatkész talján ifjú – akiről a beszélgetés közben kiderült, hogy Albertina Pane testvérbátyja – elvitte kettejüket, Tariménest és Peturbánt a nevezett terre, s ott szabadjára engedte a két fürdőgatyás férfiembert. Bár Tariménes manapság napról napra egyre inkább Bacchushoz kezd hasonlítani, Peturbánról Torrigioni mester ma is megmintázhatná Herkulest, mondjuk kicsit lazább izmokkal. A klasszikus hasonlatok iránt érzéketlen pápai őrgárda – nem a színes bugyogós svájci gárdisták, akik alabárdot nyelve sétálnak a Szentatya ajtaja és kapuja előtt, hanem a notórius carabinieri – tizenkét tagja előrohant, és a szökőkút felé sétáló két magyar úriembert fogságba ejtették. „Egygatyába flangálni a pápai palota előtt? Meg vannak maguk pistulva?!” – így a nyalka őrparancsnok Tariménesnek. (Szabad fordításomból hiányzik az eredeti olasz mediterrán zamata.) „Az őrszoba csak akkor lesz jó hely, ha

ébeztek. Albertina fölkiáltott, és a fejébe kapott: „Mamma mia?” „Mi az?” kérdezte a kórházi ápoló. „A holnapi hóesés! Megígértem a mamának, hogy egy zsák virágszirmot szedek számára, s még egy szakasztányim sincsen.” Mire Toto: „Délután elviszlek a Boghesébe (a parkot, a római Városligetet értsük ezalatt), az telis-tele van a déli kapunál fehér azáleákkal. Már a földről is felszedhetünk egy fél zsákra valót, a többi meg a bokrokról.” „És az örök?”, kérdezte Paola. „Ha siestaidőben megyünk, az örök még mind bent alszanak kuckóikban.” Vittorio a fejét csóválta. Micsoda eretnek gondolatok. Siestaidőben tüsténkedni. Ő bezzeg ki sem teszi a lábát a Viale Trastevere 29., III. emelet kettőből, hol a bórsezonon pihen, délután 4-ig. Aztán majd gondosan megborotválkozik, felveszi legjobb selyemsálját, és indul a Navonára. Ott kedvenc cselével, a vízispricceléssel (gondoljunk most a nagy Bernini szökőkútra, hol a Duna, Nílus, Eufrátesz és Tigris folyók szobrai között percenként száz liter víz ömlik a medencébe) eltéríti a külföldi nők figyelmét, s kézitáskáikat megkönnyíti a benne lévő készpénz felétől. Vittorio – ezt Paola különösen értékelte benne – az elvek embere volt, s elvei közé tartozott, hogy Rómában senkit sem szabad pénz nélkül hagyni. (Természetesen önmönmagát sem.) Ezért lehetőleg vigyázott arra, hogy áldozatainak táskájában maradjon valamennyi lóvé.

önök tüstént kölcsönöznek nekünk egy-egy inget, hosszúnadrágot", mondá a bölcs. Az őrparancsnok hápogott ekkora szemtelenség hallatán. Akkor aztán Tariménes szóval, Peturbán kézzel-lábbal magyarázni kezdte kényszerhelyzetüket, és a téren maradás szükségességét. „Ha maguk az őrszobán őriznek bennünket, Genovéva nővér sohasem akad ránk az autó másodkulcsával." Hm. Az őrparancsnok még igen, de az őrszemek már nem bírták el ezt mosoly és kuncogás nélkül. Végül, némi purparlé után abban állapodtak meg, hogy a tér sarkán lévő árkádok kolonnádjai mögül leselkedhetnek, a nővér kocsiját figyelendő.

És akkor érkezett a térre egy ősz hajú, természetes prépost, a tér túlsó sarkán álló Szent Ferenc templom plébánosa – tiszteletbeli pápai tanácsos –, aki a legközelebb eső ruhásboltban két VIVA ITALIA feliratú színes trikót vett a félmezteleneknek, a köszönetnél egyebet nem fogadott el tőlük. (Hisz úgysem adhattak volna semmit.)

Immáron legálisan a téren feszített a két színes inges férfiú, mikor az őrparancsnok még egyszer szóba elegyedett Tariménessel, de már a jóindulattól sugárzóan. „Ha Magyarországon én a hercegprímás palotája elé mennék félmeztelenül, a magyar rendőrök elfognának, és börtönbe vetnének", mondta mosolyogva, de önérzetesen. (Gondoljunk most arra, hogy a meztelen cicik teljesen eltűntek a nyilvános olasz fürdőhelyekről.)* „Nem tudom", dünnyögte Tariménes bizonytalanul, s aztán felderült a képe: a szökökútnál megállt a várt autó, kiszállt belőle a jóságos Genovéva nővér, a felmentő seregek élén!

„Csak azt nem értem – szólott immáron a Róma felé robogó kinyitott és lezárt kocsiban az újból elegáns Peturbán –, hogy hogyan eshet a hó augusztusban Rómában." (Mert ugye Pane úr, az úrvezető erről is beszélt, miközben felmotorozta őket a hegyre, s Tariménes mindent hűségesen lefordított.) „A dolog egyszerű. Holnap lesz Nagyboldogasszony ünnepe. Ezen a napon a Santa Maria Maggiore bazilika nagymiséjén megnyílnak a virágszirmos zsákok a karzaton, és mindent ellep a nyári hó."

** Megkérdezték Mitterandtól
mért a Riviérán strandol?
mint a közönséges francia –
„Mert a pucér cicikre már
csak ott van garancia."*